

Универзитет Привредна академија у Новом Саду
University Business Academy in Novi Sad

Факултет за примењени менаџмент, економију и финансије Београд
Faculty of Applied Management, Economics and Finance Belgrade

ФАКУЛТЕТ ЗА
ПРИМЕЊЕНИ
МЕНАЏМЕНТ
ЕКОНОМИЈУ
И ФИНАНСИЈЕ

MEFKON20

International Scientific & Professional Conference

МЕЂУНАРОДНА НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

INNOVATION AS AN INITIATOR OF THE DEVELOPMENT

ИНОВАЦИЈЕ КАО ПОКРЕТАЧ РАЗВОЈА

INNOVATIONS AS THE KEY TO BUSINESS SUCCESS
ИНОВАЦИЈАМА ДО ПОСЛОВНОГ УСПЕХА

INTERNATIONAL CONFERENCE PROCEEDINGS

ЗБОРНИК РАДОВА СА МЕЂУНАРОДНОГ СКУПА

INNOVATIONS

December 3rd
Belgrade, 2020

Економски показатељи развоја Европске уније у периоду од 2010-2020. године

Гордана Петровић¹, Срђан Новаковић², Горан Николић³

¹ Факултет за примењени менаџмент, економију и финансије, Универзитет Привредна академија у Новом Саду, Јеврејска 24, Београд, Србија, milicakg98@yahoo.com

² Факултет за примењени менаџмент, економију и финансије, Универзитет Привредна академија у Новом Саду, Јеврејска 24, Београд, Србија, srdjan.novakovic@mef.edu.rs

³ Институт за европске студије, Београд, Србија, goranvnikolic@gmail.com

Апстракт: Европска унија представља заједницу коју чини 27 демократских земаља, кроз коју чланице остварују заједничке циљеве - боље услове живота за своје грађане. Појава економска кризе 2008. године која се проширила на цео свет, оставила је дубок траг у европској економији. Економски одговор Европске уније на глобалну рецесију био је доношење нове Стратегија развоја за период 2010-2020. године („Европа 2020“). Како би Стратегија била остварена потребно је да се реализују одређени циљеве до краја 2020. године у пет области. То су запошљавање, образовање, климатске промене, развој науке и смањење сиромаштва. Пошто Стратегија ускоро завршава свој животни циклус, циљ је да се сагледа у којим областима је ЕУ била најуспешнија. На основу статистичких података (Еуростат) за изабрани период може се закључити да се ЕУ налази на корак ка испуњењу циљева у области образовања, коришћења обновљивих извора енергије и енергетске ефикасности. Ипак, потребан је знатан напредак, подстицање и већа улагања у области истраживања и иновација и за борбу против сиромаштва и социјалне искључености.

Кључне речи: Европска унија, економска криза, стратегија „Европа 2020“, запошљавање, образовање, климатске промене, наука, сиромаштво

1. УВОД

Европска унија је данас највећа светска трговачка сила и највеће интегрисано економско тржиште. Економска политика ЕУ тежи ка одржању раста инвестирањем у транспорт, енергетику и истраживање, уз истовремене напоре да се смањи негативан утицај на животну средину (Информациони центар Европске уније, 2017).

ЕУ има површину од преко 4.000.000 квадратних километара и више од 500.000.000 становника, што је чини трећим најнасељенијим простором на свету, након Кине и Индије. Учествујући са само 7% у светској популацији, трговина ЕУ са остатком света чини 20% целокупне светске робне размене (Европска комисија, 2014). Унија тренутно има 27 држава чланица. Велика Британија је повукла чланство из ЕУ 31. јануара 2020. Процес придруживања и приступања нових држава Унији назива се једним именом процес европских интеграција. Захтев за пријем у чланство Република Србија је поднела крајем 2009. године. Статус кандидата за чланство у ЕУ Европски савет доделио јој је 2012. године.

ЕУ је убедљиво највећи донатор у Србији. Од 2000. до 2015. године, ЕУ је заједно са својим државама чланицама допринела са 75% укупних донација Србији (поређења ради, донације Русије износе 3%) (Информациони центар Европске уније, 2017).

Економски мотиви за оснивање ЕУ засновани су на идеји хоризонталне тржишне интеграције, која је предуслов за већу производњу, а резултат је већа конкурентност и бољи животни стандард. Економска интеграција производи већу економску снагу европских земаља (Џомбић, 2012).

Почетком 2020. године пандемија корона вируса се проширила светом и покренула економску кризу каква није била од Велике депресије 1930. године. Више од 10 милиона људи је заражено вирусом, више од пола милиона људи је умрло, а три милиона долара убачено је у светску економију да би заштитили животе и средства за живот (OECD, 2020). Очекује се да ће пандемија увести у рецесију у већину земаља, која ће се одразити на цене робе, чврсто повезаних глобалних и регионалних ланаца снабдевања, смањење путних и туристичких долазака и смањење потражње за извозом економија у региону.

То је велики економски шок за цео свет, па и за чланице Европске уније које се суочавају са огромним проблемима и настоје да их ублаже увођењем нових економских мера. Зато је Европска комисија усвојила нови пакет буџетских мера који је намењен ублажавању ефеката кризе изазване ковидом-19. Укупан ЕУ пакет за опоравак износи 2364,3 милијарде евра. Осим о пакету за опоравак чланица ЕУ-а постигнут је договор и дугорочан прорачун ЕУ за раздобље 2021–2027. година од 1074,3 милијарде евра. Прорачуном ће се, међу осталим, подупирати улагања у дигиталну и зелену транзицију (<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/coronavirus/covid-19-economy/>).

Као резултат пандемије корона вируса Светска банка очекује пад глобалне економије за око 5,2%, а очекује се да ће тржиште у настајању и економије у развоју ове године имати пад за 2,5%, док ће се приходи по глави становника смањити за 3,6%, а последица наведеног ће бити екстремно сиромаштво неколико милиона људи (<https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/33748/211553-Ch01.pdf>).

Међународни монетарни фонд предвиђа да ће се глобална економија снажно смањити за 3% процента у 2020. години (<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020>). Будући да су негативни економски ефекти актуелни у одређеним секторима, доносиоци одлука ће морати да примене значајне мере у циљу опоравка друштва и привреде, како би се превазишла криза.

2. СТРАТЕГИЈА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ „ЕВРОПА 2020“

Стратегија „Европа 2020“ замишљена је као европска стратегија изласка из глобалне економске и финансијске кризе која је започела 2008. године. Политика Европске уније има за циљ да подстиче солидарност и омогући сваком региону да максимално развије потенцијале како би се ублажиле економске, социјалне и територијалне разлике. Кохезиона политика у оквиру стратегија Европске уније промовише и подржава свеукупан и складан развој држава чланица и региона. Претходно поменута политика пружа неопходан инвестициони оквир за постизање договорених циљева раста који се налазе у Стратегији.

Претеча Стратегије „Европа 2020“ је Лисабонска стратегија коју је Европска унија усвојила 2000. године у Лисабону са стратешким циљевима да ЕУ до 2010. године, постане најконкурентнија и најдинамичнија привреда на свету, заснована на знању, способна да оствари одрживи економски раст са већим бројем и квалитетнијим радним местима и јачом социјалном кохезијом (Кеснер-Шкреб, 2007).

Стратегија „Европа 2020“ је програм ЕУ за раст и радна места за период 2010-2020. година и истовремено предлаже узајамно јачање три приоритета:

- Паметан раст: развој економије засноване на знању и иновацијама.
- Одржив раст: промовисање економичније, зеленије и конкурентније економије.

- Инклузиван раст: подстицање економије са високом запосленošћу која пружа социјалну и територијалну кохезију (European Commission, 2010).

Стратегија наглашава паметан, одржив и инклузиван раст како би се побољшала конкурентност и продуктивност Европе и подржала одржива социјална и тржишна економија.

Како би се остварила Стратегија потребно је реализовати одређене циљеве до 2020. године у пет области:

- Запошљавање: запослити 75% лица старости од 20 до 64 године;
- Истраживање и развој: улагати 3% БДП-а ЕУ у истраживање, развој и иновације;
- Климатске промене и енергија: подстићи да емисија гасова са ефектом стаклене баште буде мања за 20% у односу на 1990. године, добити 20% енергије из обновљивих извора енергије и повећати енергетску ефикасност за 20%;
- Образовање: смањити проценат ученика који напуштају школе на мање од 10% и постићи да најмање 40% становништва старости од 30 до 34 године имају завршено високо образовање;
- Сиромаштво и социјална искљученост: спасити најмање 20 милиона људи ризика од сиромаштва и социјалне искључености.

Стратегија ускоро завршава свој животни циклус постојања. „Европа 2020“ дала је важан допринос друштвено-економском развоју ЕУ од њеног покретања 2010. године у процесу истраживања и развоја, образовања, иновативности и модерних технологија. Доприanela је трансформацији привреде и њеном уклапању у потребе савремене економије засноване на знању и јачању економске, социјалне и територијалне кохезије друштва.

3. ЗАПОСЛЕНОСТ У ЕУ У ПЕРИОДУ 2010-2020.

У складу са стратегијом „Европа 2020“, циљ Европске стратегије за запошљавање јесте да створи више и боље послове путем активности Европске уније. Она пружа оквир („отворени метод координације“) за земље Европске уније за размену података, дискусију и координисање њихових политика запошљавања. Сваке године, националне владе (путем Комитета за запошљавање) и институција Европске уније раде заједно како би креирале „пакет мера за запошљавање“ (Европска унија, 2014).

Запосленост на нивоу ЕУ износи 73,9% (2019.год.). Највећи проценат запослених у 2019. години био је у Шведској (82,1%), Немачкој (80,6%), Чешкој (80,3%), Естонији (80,2%) и Холандији (80,1%). Запосленост испод 75% забележена је у Грчкој (61,2%), Италији (63,5%), Хрватској (66,7%) и Шпанији (68,0%). У истој години запосленост у Србији је износила 65,2% (https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_10&plugin=1).

Извор: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Europe_2020_indicators_-_employment

Циљ је да се створе услови за модернизовање тржишта рада како би се повећао ниво запошљавања и осигурала одрживост социјалних модела у ЕУ. То значи оснаживање људи кроз

стицање нових вештина које ће им омогућити да се прилагоде новим условима рада, што ће допринети смањењу незапослености и подизању радне продуктивности.

Запошљавање представља кључну компоненту политике и Стратегије ЕУ. Достојна запосленост је кључна карика за адекватан животни стандард становништва. Поред тога доприноси квалитету живота и социјалној укључености појединаца, побољшава добробит друштва у целини и чини темељ социоекономског развоја.

4. УЛАГАЊЕ У ИНОВАЦИЈЕ И ИСТРАЖИВАЊА У НАУЦИ

За улагања у иновације и истраживање у науци планирана су 3% од БДП-а за државе чланице ЕУ. На тај начин би се постигла „изградња друштва и економије засноване на знању и иновацијама кроз усклађивање додатних истраживања, развој и подршку иновацијама и кроз допринос постизању развојних циљева“ (Бас *et al.*, 2014).

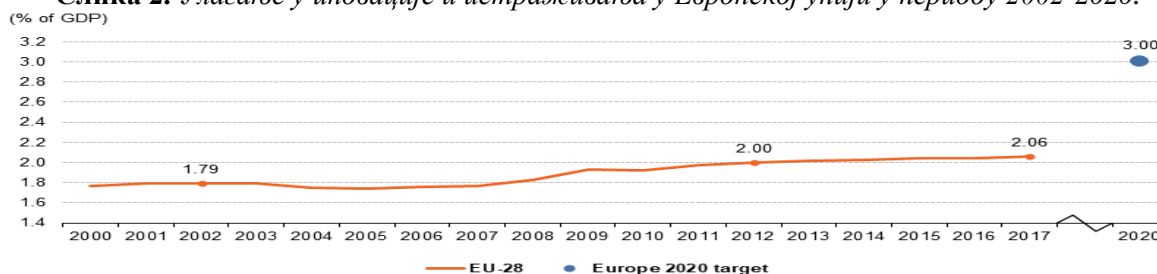
Подаци за 2018. годину показују да је улагање у иновације и истраживање на нивоу ЕУ износило 2,12%, док је највеће улагање (изнад 3%) у Шведској (3,32%), Аустрији (3,17%), Немачкој (3,13%) и Данској (3,03%). Најмања улагања (испод 1%) имају Румунија (0,50%), Кипар (0,55%), Малта (0,57%), Летонија (0,64%), Бугарска (0,76%) и Литванија (0,94%) (https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_20&plugin=1).

Примећују се знатне разлике међу државама ЕУ када се ради о улагању у науку и истраживање и крећу се од 0,5% (Румунија) до 3,3% (Шведска) у 2018. години. Република Србија која је 2012. године постала кандидат за улазак у ЕУ за науку и истраживања издваја свега 0,92% од БДП-а.

Активности истраживања и развоја у ЕУ обављају се у четири глава институционална сектора, то су: 1) пословна предузећа, 2) влада, 3) високо образовање и 4) приватни непрофитни сектор. Највећи проценат расхода за истраживање и науку, према подацима за 2018. годину имају пословна предузећа (63,5%) и сектор високог образовања (23,7%), затим следи владин сектор са 12,0% и приватни непрофитни сектор са 0,8%.

Подаци из 2018. године показују различита издавајања за науку по глави становника међу чланицама ЕУ и крећу се у интервалу од 52,5 евра до 1.580 евра. Највише новца по глави становника издвајају Данска (1.580 евра), Шведска (1.545 евра), Аустрија (1.388 евра), Немачка (1.266 евра), док најмање новца по глави становника издвајају Румунија (52,5 евра) и Бугарска (60,1 евро). Република Србија издваја 56,3 евра по глави становника.

Слика 2. Улагање у иновације и истраживања у Европској унији у периоду 2002-2020.

Извор: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Europe_2020_indicators_-_R%26D_and_innovation

Циљ улагања у иновације је да се ојача економија ЕУ и припреми за изазове у наредном периоду. Увођење нових идеја на тржиште промовише конкурентност у индустрији, отварање нових радних места, продуктивност радне снаге и ефикасно коришћење ресурса.

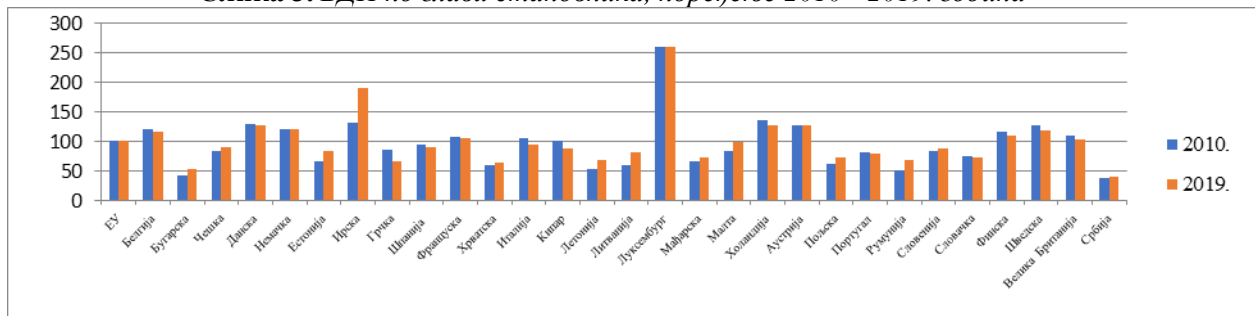
5. БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД У ЕУ ЗА ПЕРИОД 2010 -2019.

Бруто домаћи производ представља збир вредности свих произведених добара и свих услуга које су пружене у једној земљи у одређеном временском периоду, најчешће у току календарске године. Основни разлог израчунавања бруто домаћег производа је увид у укупну економску активност на територији једне државе и степен раста њене економије.

У табели (Табела 1) приказан је БДП у Европској унији за период 2010-2019. година, изражен је по тржиштим ценама које представљају „крајњи резултат производне активности. Састоји се од укупне производње добара и услуга умањене за међуфазну потрошњу. Добија се а) збрајањем бруто додатне вредности свих производних јединица резидената или б) збрајањем свих доходака остварених у текућој производњи (зараде запослених, пословни вишак, амортизација основних средстава) и пореза на производе умањених за субвенције или в) збрајањем вредности добара и услуга за финалну потрошњу, обрачунатих по набавним ценама и умањених за вредност увоза добара и услуга“ (<https://www.makroekonomija.org/0-dragovan-milicevic/pokazatelji-rasta-gdp-srbije-realni-versus-nominalni/>).

БДП по становнику према стандарду куповне моћи представља главни агрегат за мерење привредног раста и развоја. На Сlici 3 приказано је поређење БДП по становнику према стандарду куповне моћи за 2010. и 2019. годину.

Слика 3. БДП по глави становника, поређење 2010 - 2019. година

Извор:

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TEC00114/bookmark/table?bookmarkId=388837b6-18d3-422f-8339-fa23f0378454>

Од земаља чланица ЕУ, највећи БДП по становнику према стандарду куповне моћи забележен у 2019. години је у Луксембургу, чији је ниво два и по пута изнад просека ЕУ, и износи 261% европског просека, док се Бугарска налази на најнижем нивоу са 53% просека ЕУ (https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/living_hr). Индекс обима БДП по глави становника у стандардима куповне моћи (ППС) изражава се у односу на просек Европске уније који је постављен на 100.

Државе чланице чији је стандард изнад просека ЕУ у 2010. и 2019. години су Луксембург, Белгија, Данска, Немачка, Ирска, Француска, Холандија, Аустрија, Финска, Шведска и Велика Британија. Куповна моћ становништва Републике Србије у 2010. години износила 39 %, а 2019. године 41% просека ЕУ.

У другом тромесечју 2020. године, према прелиминарној процени Еуростата, због епидемије ковида-19 дошло је до пада БДП-а у већини земаља чланица, сезонски прилагођен БДП смањен је за 11,9% у ЕУ, у поређењу с претходним кварталом. Ако се пореди са истим кварталом из претходне године онда је пад 14,4%. То је највећи пад забележен у временској серији започетој од 1995. године. У првом кварталу 2020. БДП је смањен за 3,2%. Међу државама чланицама, за које су доступни подаци за други квартал 2020., Шпанија је забележила (-18,5%) највећи пад у односу на претходни квартал, следе Португал (-14,1%) и Француска (-13,8%), док Литванија

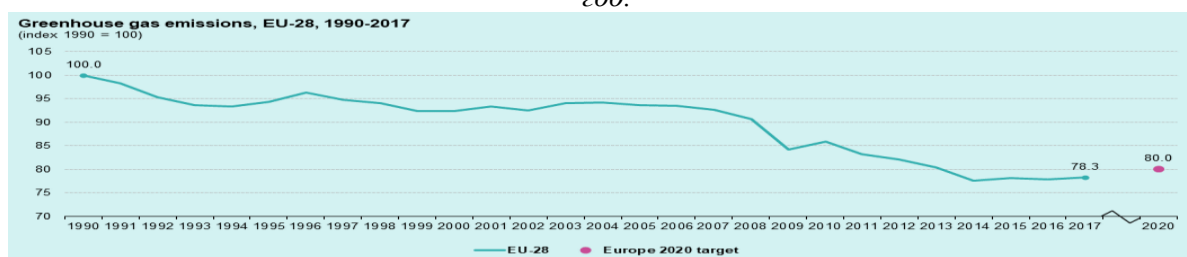
(-5,1%) бележи најнижи пад (<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/11156775/2-31072020-ВР-EN.pdf/cbe7522c-ebfa-ef08-be60-b1c9d1bd385b>).

Поређење реалног БДП-а у земаља ЕУ, током одређеног периода, у стандардима куповне моћи (ППС), је врло важан показатељ у широком распону расположивих статистичких показатеља. То је важно аналитичко средство, пажљиво га прате креатори политике који траже елементе поређења нивоа економског развоја земаља чланица.

6. СМАЊЕЊЕ ЕМИСИЈЕ ГАСОВА СА ЕФЕКТОМ СТАКЛЕНЕ БАШТЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

Ниво смањења емисије гасова са ефектом стаклене баште за 20% у односу на 1990. годину није постигнут у свим земљама ЕУ, неке државе су чак и повећале емисију гасова. Према подацима за 2017. годину најодговорније државе су Данска (-20%), Луксембург (-20%), Ирска (-20%), Шведска (-17%), Холандија (-16%), Аустрија (-16%), Финска (-16%), Велика Британија (-16%), Белгија (-15%), Немачка (-14%), Француска (-14%). На другој страни су државе чланице које су повећале емисију ГХГ гасова: Бугарска (+20%), Румунија (+19%), Летонија (+17%), Литванија (+15%), Пољска (+14%). Код коришћења обновљивих извора енергије предњаче: Шведска (49%), Летонија (40%), Данска (30%), Финска (38%), Аустрија (34%) (https://ec.europa.eu/eurostat/documents/4411192/4411431/Europe_2020_Targets.pdf).

Слика 4. Смањење емисије ГХГ гасова у ЕУ за период 1990-2020. год.

Извор: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Europe_2020_indicators_-_climate_change_and_energy

У сфери ергетске ефикасности треба поменути државе које су знатно улагале у ову област, а то су Немачка, Француска, Италија, Шпанија, Велика Британија (https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_33&plugin=1).

Укратко, питања животне средине и привреде се допуњују, као две стране истог новчића. Увођење зелених технологија у привреду смањује трошкове животне средине кроз ефикаснију употребу ресурса, док нове технологије и технике које не штете животној средини отварају могућности запошљавања, подстичу привреду и јачају конкурентност европске индустрије (Европска комисија, 2014).

7. ОБРАЗОВАЊЕ СТАНОВНИШТВА ЕУ ЗА ПЕРИОД 2010-2020. ГОДИНА

Образовање представља једну од централних тема стратегије „Европа 2020“. Од укупно седам иницијатива, образовање директно прожима најмање три (Млади у покрету, Нове вештине за нова радна места, Европска платформа против сиромаштва), а индиректно је повезано и са остале четири, имајући у виду да је знање један од основних ресурса напретка и развоја (Европски покрет у Србији, 2011).

Процент становника од 18 до 24 године који је напустио образовање у 2002. години био је 17%, док је 2019. године смањен на 10,3% и представља стални напредак ка циљу „Европа

2020“ од 10%. Такође, циљ је да проценат високо образованих узраста од 30 до 34 године буде 40%. На тај начин би се повећала запосленост, што заузврат смањује сиромаштво становништва. Улагање у сектор истраживања и развоја најчешће повећава потражњу за висококвалификованим радницима. Европска унија сматра да је средњошколско образовање минимални пожељни ниво образовања за њене грађане. Вештине и компетенције стечене на овом нивоу сматрају се кључним за успешан улазак на тржиште рада.

Подаци Еуростата за 2019. годину показују међу чланицама ЕУ највећи проценат становништва у узрасту 18-24 године, које је напустило школовање је у Шпанији (17,3%), Малти (16,7%), Румунији (15,3%), Бугарској (13,9%), Италији (13,5%) и Мађарској (11,8%), док је у осталим државама чланицама испод 10%. У Србији је 6,6% становништва. Рани прекид образовања и нижи ниво образовног достигнућа покрећу друге социоекономске факторе, као што су незапосленост, ризик од сиромаштва и социјалну искљученост (https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_40&plugin=1).

Други циљ образовања „Европа 2020“ је повећање удела високообразованог становништва на 40% становништва у доби од 30 до 34 године. Подаци за 2019. годину на нивоу ЕУ су задовољавајући и износе 41,6%. Најмање високообразованих узраста 30-34 године имају Румунија (25,8%) и Италија (27,6%). Република Србија има 33,5% (https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_41&plugin=1).

8. СИРОМАШТВО И СОЦИЈАЛНА ИСКЉУЧЕНОСТ СТАНОВНИШТВА

Смањење сиромаштва је кључна компонента политике Стратегије. ЕУ је ставила социјална питања у исту раван са економским циљевима. У 2018. години 110 милиона људи или 21,8% становништва ЕУ било је у ризику од сиромаштва или социјалне искључености. Највећи ризик од сиромаштва је у Румунији (32,5%), Бугарској (32,8%) и Грчкој (31,8%). У Србији је 34,3% или 2,4 милиона људи су у ризику од сиромаштва и социјалне искључености према подацима Еуростата (https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_50&language=en).

Социоекономска ситуација у земљи зависи од многих фактора, али велики део тренутне разлике у социјалним исходима и даље је наслеђе економске и финансијске кризе. У групу становништво које је изложено знатно већем ризику од сиромаштва или социјалне искључености највише су погођене жене, деца, млади, особе са инвалидитетом, незапослени, домаћинства са једним родитељем и они који живе сами, људи нижег образовног нивоа, људи рођени у другој земљи од оне у којој живе, људи без посла и, у већини држава чланица, они који живе у руралним подручјима.

Може се закључити да су циљеви образовања испуњени, а Унија се налази на корак ка испуњењу циљева коришћења обновљиве енергије и енергетске ефикасности. Ипак, потребан је знатан напредак, подстицање и већа улагања у истраживање и иновације и за борбу против сиромаштва и социјалне искључености.

Европа може успети ако делује заједно, као унија. Потребно је да изађе из кризе која је успорила њен економски и социјални напредак. Суочава се са изазовима попут глобализације, притиска на ресурсе и интензивним процесом старења становништва, и пандемијом корона вируса. ЕУ мора преузети одговорност за своју будућност, која се огледа у високом проценту запослености, продуктивности и социјалној кохезији. Европа 2020. доноси визију европске тржишне економије за 21. век.

ЗАКЉУЧАК

Европска унија представља заједницу од 27 демократских европских земаља чији је заједнички циљ побољшање живота својих грађана. ЕУ је успоставила јединствено тржиште без граница између држава чланица и постала велика економска сила, инвеститор и светски лидер. Процес стварања и развоја ЕУ, придруживања и приступања нових држава Унији назива се једним именом процес европских интеграција.

Политика Европске уније има за циљ да подстиче солидарност и омогући сваком региону да максимално развије потенцијале како би се ублажиле економске, социјалне и територијалне разлике.

Стратегија „Европа 2020“ ускоро завршава свој животни циклус постојања и дала је важан допринос друштвено-економском развоју ЕУ од њеног покретања 2010. године. Стратегија „Европа 2020“ замишљена је као европска стратегија изласка из глобалне економске и финансијске кризе која је започела 2008. године. Међутим, почетком 2020. године појава пандемије корона вируса представља озбиљан проблем који се одразио на здравствено стање грађана, друштво и економију. Економска ситуација у државама чланицама ЕУ јасно показује да Европска унија није изузетак у односу на остатак света.

Стратегија „Европа 2020“ има за циљ економски развој ЕУ заснован на знању уз очување животне средине, високом нивоу запослености, образовању, продуктивности и смањењу сиромаштва. Стратегија није значајна само за државе чланице ЕУ, она представља и значајан потенцијал за државе кандидате за чланство у ЕУ, зато што усмерава њихове реформске процесе. Статус кандидата за чланство у ЕУ Европски савет је доделио Републици Србији 2012. године. Може се закључити да су циљеви образовања испуњени, а Унија се налази на корак ка испуњењу циљева коришћења обновљивих извора енергије и енергетске ефикасности. Ипак, потребан је знатан напредак, подстицање и већа улагања у истраживање и иновације и за борбу против сиромаштва и социјалне искључености.

РЕФЕРЕНЦЕ

- Бас, Д., Кнежевић, И., & Драгојловић, Н. (2014). *Водич кроз програме Европске уније*. Београд.
- Џомбић, Ј. И. (2012). *Европске иницијативе и институције – II издање*. Сарајево.
- Европска комисија (2014). *Објашњена Европска унија: Животна средина*. Брисел.
- Европска комисија (2014). *Проширење Европске уније*. Канцеларија за публикације Европске уније, Луксембург.
- Европска унија (2014). *Остваривање циљева Стратегије Европа 2020. Приручник за локалне и регионалне власти*. Брисел.
- Европски покрет у Србији (2011). *Водич кроз стратегију Европа 2020*. Београд.
- European Commission (2010). *Communication from the commission Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth*. Brussels.
- <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TEC00114/bookmark/table?bookmarkId=388837b6-18d3-422f-8339-fa23f0378454> (10.08.2020.)
- <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/11156775/2-31072020-BP-EN.pdf/cbe7522c-ebfa-ef08-be60-b1c9d1bd385b> (10.8. 2020.)
- https://ec.europa.eu/eurostat/documents/4411192/4411431/Europe_2020_Targets.pdf (7.8. 2020.)
- https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Europe_2020_indicators_-_employment (10.8. 2020.)
- https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Europe_2020_indicators_-_R%26D_and_innovation (10.8. 2020.)
- https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Europe_2020_indicators_-_climate_change_and_energy (10.8. 2020.)
- https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_50&language=en (9.8.2020)

https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_10&plugin=1 (5.8.2020.)

https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_20&plugin=1 (9.8.2020)

https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_33&plugin=1

https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_40&plugin=1 (9.8.2020)

https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_41&plugin=1 (9.8.2020)

https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/living_hr (9.8.2020)

<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/coronavirus/covid-19-economy/> (5.8. 2020.)

<https://www.makroekonomija.org/0-dragovan-milicevic/pokazatelji-rasta-gdp-srbije-realni-versus-nominalni/> (7.8. 2020.)

<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020> (5.8. 2020.)

Информациони центар Европске уније (2017). *Упознајте Европску унију. Друго измењено и допуњено издање*. Београд.

Кеснер-Шкроб, М. (2007). Лисабонска стратегија. *Финансијска теорија и пракса*, 31(4). 441-443.

OECD (2020). *OECD Employment Outlook 2020: Worker Security and the COVID-19 Crisis*. Paris.

The World bank (2020). Global outlook. Pandemic, Recession. The Global Economy in Crisis. Chapter 1. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/33748/211553-Ch01.pdf> (5.8.2020.)

